

RECENZÍÓK

Szerző:

Devosa Iván
Szegedi Tudományegyetem,
Természettudományi és
Informatikai Kar, Informatikai
Intézet, Számítástudomány
Alapjai Tanszék, Szeged

Cikkadatok:

DOI: [10.58701/mej.21925](https://doi.org/10.58701/mej.21925)

Beküldve: 2026. 02. 16.

Elfogadva: 2026. 06. 25.

Megjelentetve: 2026. 09. 07.

2026. 4. évfolyam 3. szám

Copyright © 2026 Devosa Iván.

Kiadó: Magyar

Népegészségügy Megújításáért
Egyesület. Ez egy nyílt

hozzáférésű cikk a CC-BY-SA-
4.0 licensszerződés alapján.

Cikkismertetés: Várható élettartam és digitális egyenlőtlenség – a távközlési hálózatok mint az egészség társadalmi feltételei

Article review: Life Expectancy and Digital Inequality: Infrastructure as a Social Determinant of Health

Kulcsszavak: várható élettartam; digitális egyenlőtlenség; távközlési infrastruktúra; informális foglalkoztatás; egészségmértékesség

Keywords: life expectancy; digital inequality; telecommunications infrastructure; informality; health equity

Ajánlás

A cikk elsősorban népegészségügyi és társadalompolitikai döntéshozóknak, egészség-gazdaságtani kutatóknak, valamint a digitális fejlesztésekért felelős szakembereknek lehet hasznos, mert közérthetően foglalja össze, miért kell a digitális hozzáférést az egészség társadalmi feltételei közé sorolni. Hazánk szerencsére igen jól áll a hálózati lefedettség kérdésében, ám továbbra is figyelniük kell a gazdasági szereplőknek is a felügyeleti szerveknek, hogy a hozzáférés magas szintű maradjon mind társadalmi mind pedig földrajzi területtől függetlenül.

A cikkismertető a *Life Expectancy and Digital Inequality: Infrastructure as a Social Determinant of Health* című közleményt mutatja be.

ELŐZMÉNYEK

A várható élettartam a társadalmi fejlettség egyik leggyakrabban idézett mutatója. A közegészségügy klasszikus magyarázatai az anyagi helyzetet, az iskolázottságot, az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférést, valamint a közszolgáltatások minőségét emelik ki. A szerzők amellet érvelnek, hogy a digitális korszakban egy új, eddig kevésbé tárgyalt tényező is meghatározóvá vált: a távközlési és internetes hálózatok elérhetősége. Szerintük a „digitális lemaradás” nem pusztán kényelmi kérdés, hanem az egészségesebb élet esélyeit is befolyásolja.

A tanulmány fő tétele, hogy a távközlési infrastruktúra az egészség társadalmi feltételeinek részévé vált. Ha az egészségügyi és szociális rendszerek egyre több szolgáltatást digitális csatornákra terelnek, akkor azok, akik gyengén lefedett területen élnek, digitális készségek nélkül maradnak, vagy nem engedhetik meg maguknak az eszközöket, könnyen kiszorulhatnak az információból és a szolgáltatásokból is.

MÓDSZER

A közlemény nem saját adatgyűjtésen alapuló vizsgálat, hanem szakirodalmi

áttekintésre építő, érvelő jellegű összefoglaló. A szerzők egy értelmezési keretet javasolnak, amely három elemet kapcsol össze: (1) digitális hozzáférés és hálózati ellátottság, (2) az informális foglalkoztatás aránya, (3) az intézmények cselekvőképessége (szabályozás, közberuházás, kormányzati hatékonyság). Az eredményeket több országpéldával és a COVID-19 időszak tanulságaival támasztják alá.

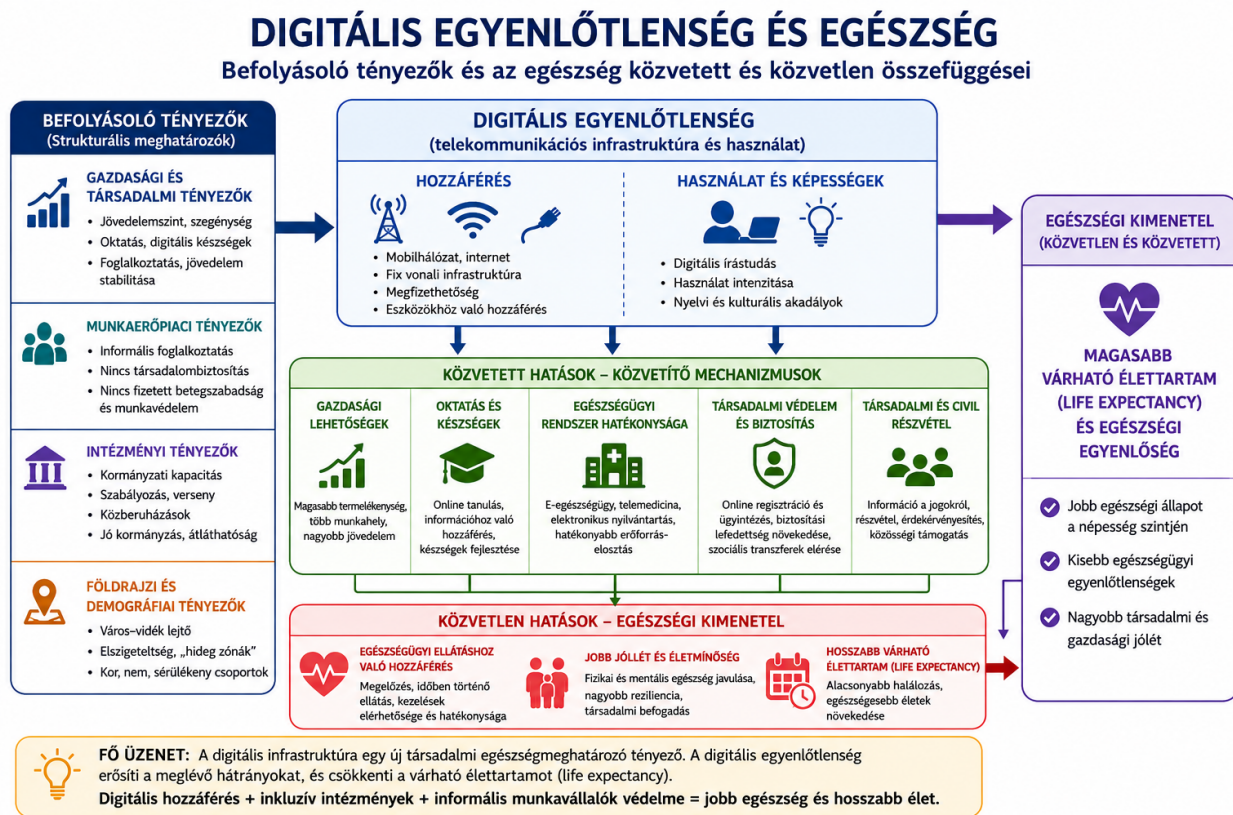
EREDMÉNYEK ÉS FŐ ÜZENETEK

A szerzők szerint a digitális hálózatok javíthatják az egészséget közvetlenül és közvetve is. Közvetlen hatás lehet például a távkonzultáció, az időpontfoglalás, a digitális betegutak vagy az egészségügyi tájékoztatás elérése. Közvetett hatásként a hálózati hozzáférés javíthatja az oktatási és munkaerő-piaci esélyeket, ami hosszabb távon szintén összefügghet a jobb egészségi állapottal és a hosszabb élettel.

Kiemelt elem a „kettős kizáródás” jelensége: a nem bejelentett munkából élők gyakran egyszerre vannak távol a társadalombiztosítási védelemtől és a digitális szolgáltatásoktól. Ha valaki biztosítás nélkül dolgozik, és közben rossz lefedettségű a hálózati elérés vagy alacsony a digitális jártassága, akkor nagyobb eséllyel halogatja az ellátást, nehezebben jut megelőző információkhoz, és sérülékenyebb marad betegség idején.

Az intézményi háttér a szerzők szerint döntő: önmagában a hálózatépítés nem garantálja, hogy az egészségügyben is érezhető javulás következik. Ha az állam nem képes a lefedettséget igazságosan

bővíteni, nem hangolja össze a digitális és egészségügyi ágazatot, vagy nem védi a felhasználókat, akkor a fejlesztések könnyen a jobb helyzetű, városi csoportok előnyét növelik. [1. ábra]

1. ábra: A digitális egyenlőtlenség és a várható élettartam közötti közvetlen és közvetett összefüggések koncepcionális modellje. (Forrás: a szerző az ismertetett cikk alapján MI segítségével készítette)

KÖVETKEZTETÉSEK

A távközlési infrastruktúra ma már önálló, modern társadalmi egészségmeghatározó, amely a várható élettartamot nemcsak közvetlen egészségügyi ráfordításokon keresztül, hanem a digitális hozzáférés, a munka-

erőpiaci informalitás és az intézményi minőség együttesén át befolyásolja. A digitális egyenlőtlenség többdimenziós és gyakran felerősíti a meglévő szociális-gazdasági különbségeket; különösen sérülékenyek azok, akik bejelentetlenül dolgoznak és digitálisan is kirekesztettek. A hatékony

szakpolitika ezért nem állhat meg az infrastruktúra-fejlesztésnél: szükséges a szociális védelem kiterjesztése, az intézmények erősítése, valamint a helyi jellemzőkhöz igazított, befogadó tervezés (megfizethetőség, oktatás, nyelv, bizalom, közösségi bevonás). Jövőbeli kutatási irányként oksági, longitudinális és interdiszciplináris vizsgálatokat javasolnak a cikk szerzői.

HIVATKOZÁSOK

Sharma, Pyaar Ki Raat; Yokai, Nekobaba; Lóng, Xiāngxiàng. (2024). Life Expectancy and Digital Inequality: Infrastructure as a Social Determinant of Health. Munich Personal RePEc Archive (MPRA) Paper No. 125303 (közzétéve: 2025. július 28.). Elérhető: <https://mpra.ub.uni-muenchen.de/125303/>

INFORMÁCIÓK A SZERZŐRŐL

Devosa Iván

Szegedi Tudományegyetem (SZTE), Természettudományi és Informatikai Kar, Informatikai Intézet, Számítástudomány Alapjai Tanszék, Szeged
University of Szeged (SZTE), Faculty of Science and Informatics Institute of Informatics, Department of Foundations of Computer Science, Szeged
<https://orcid.org/0000-0002-2194-2107>
ivan@devosa.hu